

ผลสรุปจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การวางแผนระดมความคิดเห็นของแกนนำชุมชนในการจัดกิจกรรม โดยมีแกนนำของหมู่บ้าน หมู่ 1-13 พระภิกษุ อบต. นักเรียน ประธานศูนย์อาสาสมัครอาชีพ ต. แม่แฝกใหม่ อ. สันทราย จ. เชียงใหม่ ในการออกรูปแบบกิจกรรมการวางแผนระดับตำบลในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรความหลากหลายชีวภาพ

ได้ประสานกับหน่วยงานท้องถิ่นต่างๆโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลสะท้อนกลับของชุมชนและมาตรการของชุมชนในกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ และการตระหนักการใช้ประโยชน์ความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพในท้องถิ่น โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

วิธีการ 1 การเก็บรวบรวมชนิดพืชสัตว์ต่างๆที่มีในสวนรอบบ้านของเกษตรกรทั้ง 13 หมู่บ้าน และนำเสนอต่อชุมชน ตระหนักถึงความหลากหลายชีวภาพในตัวอย่างของนิเวศน์ สวนรอบบ้าน โดยมีนักเรียนชั้น ม.3 จำนวน 20 คนเข้าร่วมในการเก็บชนิดพืชและระบุชื่อและการใช้ประโยชน์จำนวน 101 ชนิดภายในเวลาเก็บตัวอย่าง 40 นาที เพื่อให้ทราบถึงประโยชน์และความหลากหลายของชนิดพืชที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ดังสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 รายชื่อทรัพยากรชีวภาพที่เก็บตัวอย่างพร้อมระบุชื่อในเวลา 40 นาทีในม. 1-13

ต. แม่แฝกใหม่ อ. สันทราย จ. เชียงใหม่

ชนิดของทรัพยากรชีวภาพ	หมู่ 1	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4	หมู่ 5	หมู่ 6	หมู่ 7	หมู่ 8	หมู่ 9	หมู่ 10	หมู่ 11	หมู่ 12	หมู่ 13	รวมพบ (แหล่ง)
1. กะเพราแดง	✓			✓	✓				✓					4
2. กะเพราขาว											✓		✓	2
3. กระเทียม													✓	1
4. กระบองเพชร										✓		✓		2
5. กาสลอง					✓									1
6. ก้ามปู											✓			1
7. แมงลัก (กอมก้อ)	✓													1
8. โกงสน		✓												1
9. กระถิน			✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	8
10. กระเจี๊ยบ					✓									1
11. กลั้ว					✓			✓						2
12. ก้ามปู										✓	✓			2

ชนิดของทรัพย์สิน	หมู่ 1	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4	หมู่ 5	หมู่ 6	หมู่ 7	หมู่ 8	หมู่ 9	หมู่ 10	หมู่ 11	หมู่ 12	หมู่ 13	รวมพบ (แหล่ง)
13. กำกี้							✓							1
14. ขนุน	✓	✓		✓			✓							4
15. ชิง											✓			1
16. ชำ	✓		✓	✓	✓			✓		✓			✓	7
17. ข้าว									✓					1
18. ชีเหล็ก			✓					✓		✓	✓			4
19. จำปา					✓					✓				2
20. ชบา		✓		✓						✓				3
21. ชา										✓	✓			2
22. ชาเขียว				✓										1
23. ชาทอง				✓										1
25. ชะอม	✓	✓	✓					✓	✓				✓	6
26. ชะพลู	✓				✓		✓						✓	4
27. ดอกเข็ม				✓										1
28. ดอกเทียน						✓				✓		✓		3
29. ดอกแค			✓				✓	✓			✓			4
30. ดาวเรือง				✓								✓		2
31. ดีปลี					✓									1
32. ตำลึง	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓				8
33. ตะไคร้	✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓			8
34. เทียนแกลบ											✓			1
35. น้อยหน่า				✓		✓				✓		✓		4
36. น้ำเต้า	✓													1
37. บวบ											✓			1
38. บานบุรี			✓											1
39. บานไม่รู้โรย										✓		✓		2
40. ใบจัน											✓			1
41. ใบตอง			✓							✓	✓			3
42. ใบเตย			✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	7
43. ใบส้มสังกา							✓							1
44. ใบยอ	✓													1
45. ปูนา									✓					1
46. ปูเลย							✓		✓		✓			3

ชนิดของทรัพยากร ชีวภาพ	หมู่ 1	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4	หมู่ 5	หมู่ 6	หมู่ 7	หมู่ 8	หมู่ 9	หมู่ 10	หมู่ 11	หมู่ 12	หมู่ 13	รวมพบ (แหล่ง)
47. ผักกั้นตอง							✓				✓			2
48. ผักขี้ติ้ว				✓									✓	2
49. ผักบู่	✓						✓							2
50. ผักชี							✓							1
51. ผักชีฝรั่ง	✓													1
52. ผักตอง									✓					1
53. ผักปลั่ง				✓										1
54. ผักไผ่				✓		✓	✓		✓	✓	✓			6
55. ผักหวาน													✓	1
56. ฝรั่ง	✓				✓	✓				✓		✓	✓	6
57. ไผ่		✓		✓										2
58. ไผ่หลวง												✓		1
60. พุทรา		✓												1
61. พริก				✓	✓		✓	✓			✓			5
62. พริกขี้ฟ้า	✓													1
63. พริกขี้หนู							✓		✓					2
64. ฟักทอง		✓				✓								2
65. ฟองฟ้า		✓								✓				2
66. มะกรูด	✓	✓	✓		✓			✓	✓	✓	✓		✓	8
67. มะขาม		✓	✓	✓		✓								4
68. มะเขือเปราะ					✓									1
69. มะเขือ		✓	✓	✓		✓		✓					✓	6
70. มะเขือพวง			✓		✓	✓	✓				✓			5
71. มะเขี๋ยง													✓	1
72. มะนาว	✓		✓		✓	✓				✓		✓	✓	7
73. มะกอก		✓											✓	2
74. มะปราง										✓				1
75. มะละกอ		✓		✓						✓				3
76. มะยม				✓										1
77. มะม่วง		✓												1
78. มะลิ				✓										1
79. มะเฟือง													✓	1
80. มะระ							✓		✓					2

ชนิดของทรัพยากร ชีวภาพ	หมู่ 1	หมู่ 2	หมู่ 3	หมู่ 4	หมู่ 5	หมู่ 6	หมู่ 7	หมู่ 8	หมู่ 9	หมู่ 10	หมู่ 11	หมู่ 12	หมู่ 13	รวมพบ (แหล่ง)
81. มันสำปะหลัง									✓					1
82. ยอดผักเสี้ยว										✓	✓			2
83. ลิ้นจี่										✓				1
84. ลูกใต้ใบ					✓									1
85. ลูกยอ					✓								✓	2
86. ลำไย		✓		✓										2
87. ว่านทิ้งเจอ					✓							✓		2
88. ว่านหางจระเข้					✓		✓							2
89. สะระแหน่											✓			1
90. สะเดา	✓						✓							2
91. สັก										✓		✓		2
92. หนุ่ยเมืองววย					✓									1
93. หงอนไก่		✓												1
94. หน่อไม้					✓									1
95. หนุมาน									✓					1
96. หอมแดง					✓						✓			2
97. สะระแหน่ (หอมคั่ววน)					✓		✓		✓					3
98. กุ่ยช่าย (หอมแป้น)						✓								1
99. เห็ดนางฟ้า									✓					1
100. โหระพา	✓	✓								✓	✓			4
101. อัญชัน		✓			✓									2
รวม	18	20	15	23	25	13	20	11	17	26	22	10	17	101 ชนิด

วิธีที่ 2 การรายงานผลการองค์ความรู้ของการใช้ประโยชน์จากป่า และการรวบรวมชนิดความหลากหลายของพืช สัตว์ และแมลง รวมถึงมูลค่ารายได้ที่เป็นเสนอต่อชุมชน รวมถึงการนำเสนอวีดีโอในการอนุรักษ์และการการใช้ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพจากป่า หลังการรายงานมีการแสดงผลสะท้อนกลับชุมชนทั้ง 13 ชุมชนโดยแบ่งกลุ่มย่อยสมาชิกในการประมวล และกระบวนการวิเคราะห์ร่วมกันและสามารถนำไปสู่กิจกรรมต่างๆของแต่ละชุมชน และการสรุปแผนระดับตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะทรัพยากรนิเวศน์จากป่า

ซึ่งผลจากการสะท้อนกลับและการเสนอแผนกิจกรรม มีผู้เข้าร่วมรวมทั้งนักวิจัยท้องถิ่น และผู้รู้เรื่องการใช้ทรัพยากรจากป่า ทั้งสิ้น 109 คน ซึ่งแผนต่างๆประกอบด้วย แผนรณรงค์ แผนปฏิบัติการ และแผนจัดระเบียบชุมชน และหลังการประชุมครั้งนี้ผู้นำชุมชนต่างๆจะได้นำไปปรึกษา และการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการต่อไป สามารถสรุปแต่ละชุมชนดังนี้

ตารางที่ 2 แผนและกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากร ต. แม่แฝกใหม่

ชุมชน	แผนกิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
1	การอนุรักษ์ป่าให้คงเดิม	ผู้นำหมู่บ้าน อบต. กรรมการหมู่บ้าน
2	การอนุรักษ์แบบองค์รวม ประชาชนทุกคนสร้างจิตสำนึกให้หวงแหนธรรมชาติเห็นภัยพิบัติที่บริเวณทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยร่วมอนุรักษ์และต่อต้านการทำลายทุกระดับอนุรักษ์ต้นน้ำจริงจังกับการบุกรุกและการทำลายทรัพยากร	ผู้นำหมู่บ้าน แกนนำแบบทุกคนมีส่วนร่วม
3	ปลูกจิตสำนึกเยาวชนเห็นความสำคัญของป่า ปลูกป่าชุมชนให้ป่าไม้คืนสภาพเดิมกฎระเบียบป่าไม้ในชุมชนในการบุกรุกขจัดผู้มีอิทธิพลเจ้าหน้าที่ไม่เอาจริงจัง	แกนนำ ผู้ใหญ่บ้าน
4	อนุรักษ์ต้นน้ำ	ผู้นำหมู่บ้านชุมชน
5	เดินป่าศึกษาพันธุ์พืชสมุนไพร องค์กรชุมชนผู้สูงอายุ แม่บ้าน เยาวชนเดือน พ.ย.-ธ.ค. จัดเวทีเสวนาในหมู่บ้านเดือน ม.ค. 48	ผู้นำ และเยาวชน
6	ปลูกป่าทดแทน ไม้ไผ่ ไม้สัก ยางพารา ฯลฯ ในพื้นที่ถูกบุกรุกประมาณ 75 ไร่ทำแนวเขตพื้นที่ปลูกป่าทดแทนช่วยกันอนุรักษ์ และคงสภาพเดิม	ร่วมกันทุกฝ่าย
7	จัดตั้งหน่วยพิทักษ์ป่า เดือน พ.ค. – ก.ค.	แกนนำและชุมชน
8	ประชาสัมพันธ์ พรบ .ป่าสงวน และโทษปลูกจิตสำนึกยกเลิกระบบอุปถัมภ์ การเฝ้าระวังภัยตัดไม้ เฒ่าป่า	กองอนุรักษ์ 6 ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำพระ ครู อาจารย์ นักเรียน ราษฎร
9	แบ่งเขตแดนป่ากับชุมชนให้ชัดเจนป้องกันการบุกรุกจัดตั้งระเบียบของชุมชนเพื่อหามาตรการลงโทษผู้บุกรุก รณรงค์คืนชีวิตสัตว์ป่า เพื่อสมดุลสัตว์ป่าในอนาคต	ผอ.บ. กรรมการชุมชน อบต.

10	ส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจเช่น ไม้สัก ไม้ยูคา ยางพารา ผักหวาน การรณรงค์การอนุรักษ์ป่า ปลูกจิตสำนึกป่าไม้ในวัน สำคัญ เดือน กค.- ส.ค	อบต. ผู้นำชุมชน ประชาชน
11	ปลูกป่าทดแทนและดูแลรักษา	ผญบ. อบต กรรมการหมู่บ้าน ประชาชน
12	ประชาสัมพันธ์เห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ	ผู้ใหญ่บ้าน อบต. แกนนำชุม ชน
13	ฟื้นฟูสภาพป่าที่เป็นภูเขาส่วน ที่เสียหายจากการจับจอง ใช้เวลา 2 ปีในการดำเนินการ จัดกิจกรรมปลูกป่าและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษา ป่าใช้เวลา 3 ปีในการดำเนินการ	ผู้นำหมู่บ้าน อบต.

ที่มา : ประมวลผลจากการทำกิจกรรมกลุ่มย่อยในการประชุมร่วมกับแกนนำ ชาวบ้าน พระ และ
หน่วยงานของรัฐ, 2547

สรุปแผนกิจกรรมต่างๆที่ชุมชน 1-13 จะนำไปปฏิบัติ

1. การส่งเสริมปลูกป่าเศรษฐกิจแบบผสมผสาน เช่น สัก ยางพารา ยูคา
2. การปลูกป่าทดแทน เพื่อฟื้นฟูป่า
3. การจัดทำเขตอนุรักษ์
4. การจัดตั้งหน่วยเฝ้าระวังป่า
5. การประชาสัมพันธ์ พรบป่า ให้แพร่หลายในระดับต่างๆ
6. การอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า ในพื้นที่ป่า เนื่องจากปัจจุบันสัตว์ป่าหายหมด
7. การจัดทำกิจกรรมเดินป่าเพื่อเข้าใจป่าเป็นคลังอาหาร ยา รายได้ ฯลฯ พร้อมทั้งสร้างจิต
สำนึก องค์ความรู้กับเยาวชน และชุมชน
8. การจัดเวทีชาวบ้าน
9. การจัดมหกรรมของดีชุมชนแม่แฝกใหม่ 21-23 ต.ค. 47

ภาพกิจกรรมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการรวบรวมชนิดความหลากหลายในสวนรอบ
บ้านและการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ม1- ม13 ต. แม่แฝกใหม่ อ. สันทราย จ. เชียงใหม่

ภาพกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดการทรัพยากรชีวภาพท้องถิ่น
เพื่อความมั่นคงทางอาหารและรายได้ ม1- ม13 ต. แม่แฝกใหม่ อ. สันทราย จ. เชียงใหม่

